

Förstudie avseende Arbetsmarknadsstöd och ekonomisk uppföljning inom arbetsmarknads- och socialnämnden

TROLLHÄTTANS STAD

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund.....	3
2.2. Syfte och frågeställningar	3
2.3. Metod	3
2.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd.....	3
3. Verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd	4
3.1. Organisation och styrning	4
3.2. Projekt och insatser	6
3.3. Uppföljning.....	7
4. Ekonomisk uppföljning	9
5. Svar på förstudiens frågor och slutsats	11
5.1. Svar på förstudiens frågor.....	11
5.2. Slutsatser.....	11
Bilaga 1. Bakgrund	13
Bilaga 2. Förebyggande arbete Familjestöd	14
Bilaga 3. Insatser och projekt, verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd	16
Bilaga 4. Vidtagna åtgärder med anledning av ekonomiskt underskott	17
Bilaga 5. Dokumentförteckning	18

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av kommunrevisionen i Trollhättans Stad genomfört en förstudie av arbetsmarknads- och socialnämndens förebyggande arbete inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd samt nämndens ekonomiska uppföljning.

Förstudien visar att nämndens förebyggande arbete inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd utgörs av projekt och insatser som syftar till att få individer i sysselsättning. Sedan 2018 arbetar staden utifrån modellen *Alla behövs i jobb*. Förstudien visar att arbetsmarknads- och socialnämnden löpande tar del av uppföljning avseende arbetsmarknadsinsatserna. Det finns dock utvecklingsområden vad gäller uppföljning av det förebyggande arbetets resultat och effektivitet.

I intervju med förvaltningschef beskrivs ett engagemang för verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd samt ett ambitiöst upplägg för att möta målgruppens behov av arbetsmarknadsinsatser.

Vad gäller nämndens ekonomiska uppföljning visar förstudien att nämnden månatligen tar del av ekonomisk uppföljning. Nämnden har under 2019 beslutat om besparingsåtgärder.

Utifrån vad förstudien visar föreligger följande risker avseende verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd samt avseende nämndens ekonomiska uppföljning:

- ▶ Risk för bristande systematik i arbetet med arbetsmarknadsinsatser vad gäller underlag och analys inför uppstart av projekt och insatser inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd.
- ▶ Risk för bristande uppföljning av resultat och effektivitet av verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöds projekt och insatser.
- ▶ Risk för på sikt ökade kostnader inom nämndens verksamhetsområde.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Kommunrevisionen i Trollhättans Stad har bedömt det som väsentligt att göra en förstudie av arbetsmarknads- och socialnämndens förebyggande arbete samt projekt och insatser inom verksamhetsområde arbetsmarknad. En mer utförlig bakgrundsbeskrivning finns i bilaga 1.

2.2. Syfte och frågeställningar

Förstudien syftar till att översiktligt kartlägga arbetsmarknads- och socialnämndens förebyggande arbete samt styrning och uppföljning av projekt och insatser inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd.

Förstudien avser besvara följande frågor:

- ▶ Vilket förebyggande arbete bedriver nämnden i enlighet med reglementet?
  - Hur följs det förebyggande arbetet upp?
  - Sker det någon analys och utvärdering av det förebyggande arbetets resultat och effektivitet?
- ▶ Vilka projekt och insatser bedriver verksamhetsområdet Arbetsmarknadsstöd?
  - Vilket underlag och vilka beslut finns för de projekt och insatser som genomförs?
  - Vilken uppföljning sker av dessa projekt och insatser?
- ▶ Vilken ekonomisk uppföljning erhåller nämnden?
  - Vilka åtgärder har nämnden vidtagit med anledning av det ekonomiska underskottet 2018?

2.3. Metod

Förstudien har genomförts genom dokumentstudier och intervju med arbetsmarknads- och socialförvaltningens förvaltningschef. Dokumentförteckning framgår av bilaga 5.

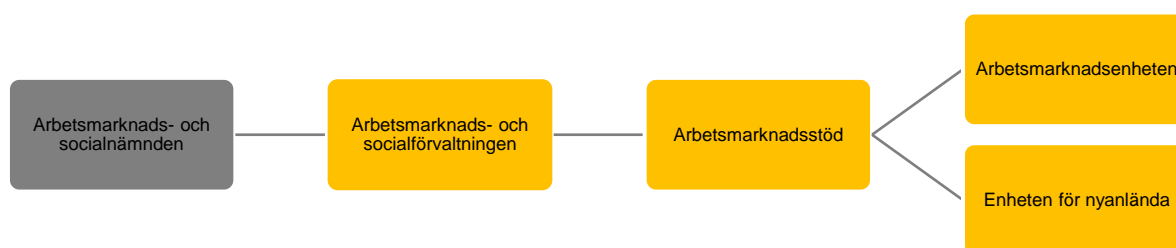
2.4. Avgränsningar och ansvarig nämnd

Förstudien avser arbetsmarknads- och socialnämnden.

3. Verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd

Enligt reglemente ska arbetsmarknads- och socialnämnden arbeta förebyggande inom sitt verksamhetsområde. Intervjuad förvaltningschef uppger i intervju att nämnden arbetar förebyggande inom flertalet områden. Förutom att förebyggande arbete sker inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd (som förstudien omfattar), sker detta också inom enheten Familjestöd. I bilaga 2 ges en kort redogörelse av det förebyggande arbete som bedrivs inom Familjestöd.

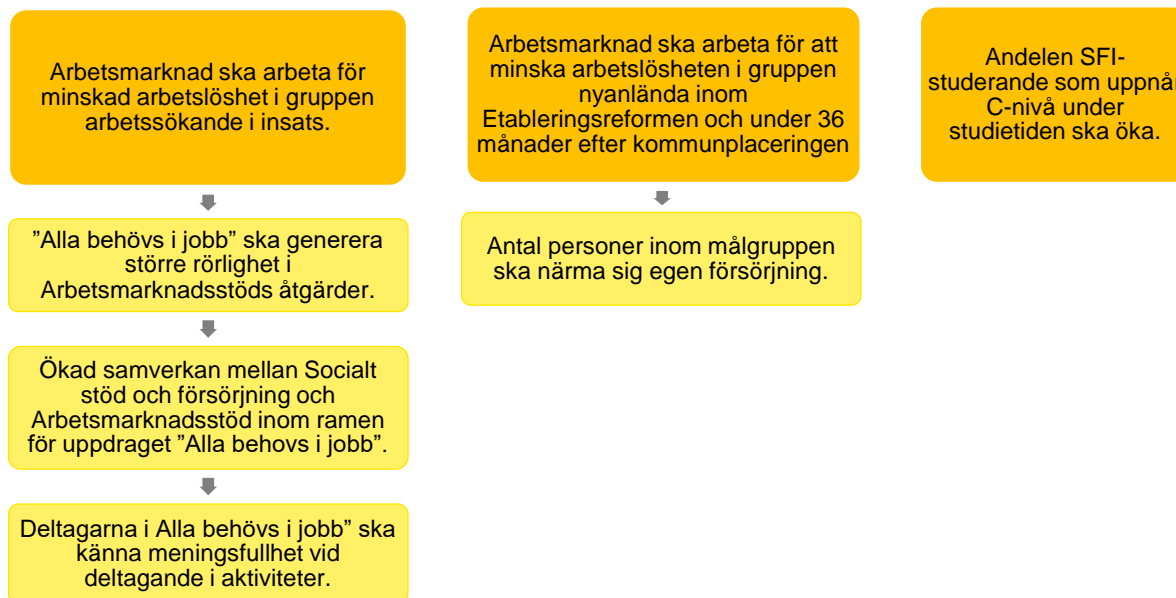
3.1. Organisation och styrning

Figur 1. Organisationsstruktur verksamhetsområde Arbetsmarknad. Grå avser den politiska delen av organisationen. Gul avser förvaltningen.

Inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd samordnas stadens arbetsmarknadspolitiska insatser. Verksamheten är uppdelad på två enheter, *Arbetsmarknadsenheten* och *Enheten för nyanlända*. I arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsplan och budget 2019 framgår den politiskt prioriterade inriktningen under mandatperioden vad gäller verksamhetsområde Arbetsmarknad. Staden ska aktivt erbjuda platser inom sin organisation för arbetssökande som är i behov av praktik, arbetsträning och i vissa fall även för anställning av arbetsmarknadspolitiska skäl. Vidare ska stadens insatser vara meningsfulla och syfta till att rusta den enskilde för arbete på den ordinarie arbetsmarknaden.

Vidare framgår följande prioriterade mål vad gäller verksamhetsområde arbetsmarknad.

Figur 2: Fullmäktiges prioriterade mål samt nämndens nedbrytning av målen för verksamhetsområdet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har brutit ned två av fullmäktiges prioriterade mål. Till nämndens mål finns tillhörande indikatorer¹. Enligt uppgift har nämnden valt att ta bort det mål som avser andel SFI-studerande utifrån att nämnden inte förfogar över SFI-utbildningen. Kunskapsförbundet Väst bedriver SFI-utbildning åt Trollhättans stad.

Arbetsmarknadsstöd ansvarar för stadens arbetsmarknadspolitiska insatser. Verksamhetsområdet samordnar stadens respektive Arbetsförmedlingens resurser. Verksamhetsområdet arbetar förebyggande som utförare med uppdrag från Arbetsförmedlingen samt från enheten Socialt stöd och försörjning. Anvisningar till Arbetsmarknadsstöd uppges bestå av tre huvudsakliga målgrupper. Anvisningar från Arbetsförmedlingen uppges avse:

- ▶ nyanlända inom etableringsreformen
- ▶ arbetssökande inskrivna i jobb och utvecklingsgarantin.

Anvisningar från Socialt stöd och försörjning avser individer som tar emot ekonomiskt bistånd.

¹ Till målen finns fem nyckeltal som avser:

1. Antal personer som deltagit i arbetsmarknadspolitiska insatser under året.
2. Antal ungdomar i arbetsmarknadspolitiska insatser under året.
3. Antal personer som under året haft en anställning av arbetsmarknadspolitiska skäl.
4. Antalet personer i språkpraktik eller Instegsjobb (eller motsvarande)
5. Andelen SFI-studerande som uppnått godkänd C-nivå under året.

I intervju med förvaltningschef för arbetsmarknads- och socialförvaltningen beskrivs att verksamhetsområdet gjort en översyn av sina processer och arbetssätt vilket ledde till införandet av modellen *Alla behövs i jobb*. Modellen ska bidra till minskad arbetslöshet. Genom modellen uppges staden arbeta förebyggande utifrån dels samhällets behov av arbetskraft, dels individens behov av insatser för inträde eller återinträde på arbetsmarknaden. *Alla behövs i jobb* uppges utgå från fullmäktiges prioriterade mål, se figur 2. Genom arbete utifrån *Alla behövs i jobb* uppges verksamhetsområdet ha blivit en mer aktiv part i arbetet med att nå egenförsörjning för individen. Detta istället för att enbart verka som leverantör gentemot Arbetsförmedlingen och enheten för Socialt stöd och försörjning. Inom ramen för modellen sker enligt uppgift utökad samverkan med regionens näringsliv, utbildningsanordnare, Arbetsförmedlingen och civilsamhället.

Verksamhetsområdet påverkas av de förändringar som Arbetsförmedlingen genomgår. Från stadens sida upplevs det vara en riskfaktor att kostnader för arbetsmarknadsansvaret belastar staden, istället för att som idag vara en utgift som belastar staten. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade i slutet av 2018 om besparingar om cirka 14 miljoner. Intervjuad förvaltningschef på Arbetsmarknads- och socialförvaltningen uppger att besparingarna medför minskade resurser för verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd. I juni 2019 beslutade nämnden om ytterligare besparingar. Besparingsåtgärder som avser Arbetsmarknadsstöd rör minskad budget för lönebidragsanställningar samt minskat antal arbetsmarknadskonsulenter.

Bilagat till arbetsmarknads- och socialförvaltningens förslag på besparingsåtgärder finns en *Konsekvensöversikt av föreslagna besparings- och anpassningsåtgärder*. Av konsekvensöversikten framgår förvaltningens analys av besparingsåtgärdernas konsekvenser på kort och lång sikt. På lång sikt bedöms besparingar leda till längre tid i arbetslöshet för de brukare som står längst ifrån arbetsmarknaden.

I intervju med förvaltningschef beskrivs ett engagemang för verksamhetsområdet samt ett ambitiöst upplägg för att möta målgruppens behov av arbetsmarknadsinsatser.

3.2. Projekt och insatser

Intervjuad förvaltningschef menar att underlag och analys inför uppstart av projekt och insatser inom verksamhetsområdet varierar. Projekt och insatser kan initieras av möjligheten att söka ekonomiska bidrag från någon aktör. Verksamhetsområdet ser då över hur dessa medel skulle kunna användas i Trollhättan. Uppstart av projekt och insatser initieras i andra fall av en idé. Då ser verksamhetsområdet istället över möjligheten att söka bidrag. Förvaltningen uppges generellt vara skeptiska till att ta del av ekonomiska medel för en ettårsperiod, då man ser behov av ett mer långsiktigt perspektiv.

Arbetsmarknadsstöds verksamhet för att bryta arbetslöshet består av förebyggande arbete där behovet av stöd för individen styr insatsen. Insatstyperna är indelade i olika typer av insatser som följer nedan.

▶ **Kartläggning och prövning mot arbetsmarknad eller studier.**

Individer som söker eller uppbär försörjningsstöd erbjuds under max fyra veckor plats på *Jobbcentrum*. På Jobbcentrum kartläggs individens förutsättningar för arbete/studier genom intervjuer och praktisk arbetsprövning. Där finns professionerna socialsekreterare arbetsmarknadskonsulent, arbetsledare och jobbcoach, arbetsförmedlare, samt studie - yrkesvägledare. Under inskrivningstiden på Jobbcentrum kopplas en jobbcoach till individen. Jobbcoachen stöttar sedan individen genom insatserna tills individen nått målet egenförsörjning.

▶ **Extern insats - arbetsprövning i näringslivet eller offentlig förvaltning.**

Externa insatser avser arbetsprövning i näringslivet eller i offentlig förvaltning. Verksamhetsområdet har tillgång till cirka 300 platser inom stadens förvaltningar.

▶ **Intern insats – arbetsprövning i intern verksamhet.**

Interna insatser avser arbetsprövning i en av kommunens egna verksamheter. I dessa insatser ges möjlighet att pröva sin arbetsförmåga, få stöd av arbetsledare samt av kurator. Därtill finns möjlighet till studie- och yrkesvägledning. De interna insatserna beskrivs ge större möjligheter till individuellt stöd än de externa insatserna. Följande insatser bedrivs med möjlighet till sådant stöd:

- Returen - förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden.
- Vårviks gård - förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden.
- Centrala enheten – förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden.
- KRAMI – verksamhet med syftet att minimera risken för inträde alternativt återfall i kriminalitet.

Följande tre verksamheter bedrivs som projekt inom verksamhetsområde arbetsmarknadsstöd:

- Öppen verksamhet stationen – verksamhet riktad till unga vuxna i utanförskap.
- Framtidshuset – projekt med målsättning att skapa arbetsintegrerade företag och medverka till ett hållbart arbetsliv för deltagare med lång arbetslöshet.
- ESF-projektet ALL IN – verksamhet riktad till utrikesfödda kvinnor med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Se mer utförlig beskrivning av insatser och projekt som avser interna insatser i bilaga 3.

▶ **Rehabiliterande insatser.**

Arbetsmarknadsstöd ansvarar för den arbetsinriktade delen av rehabiliteringen. Detta sker framförallt genom de interna insatserna, se ovan.

3.3. Uppföljning

Verksamheten följs upp via delårsrapporter som redovisas till nämnden. Verksamheten följs därtill upp genom årsredovisningen. I verksamhetsredogörelse avseende 2018 sker uppföljning av fullmäktiges tre prioriterade mål. I delårsrapporten per april 2019 sker

uppföljning av två utav fullmäktiges tre prioriterade mål. De båda målen som följs upp bedömdes vara uppfyllda. I delårsrapporten per april 2019 sker därtill uppföljning av nämndens verksamhetsmål och indikatorer. Även nämndens verksamhetsmål vad gäller Arbetsmarknad bedömdes vara uppfyllda. Utdrag ur stadens system för verksamhetsuppföljning visar den systematiska uppföljningen av mål, indikatorer och nyckeltal.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har under 2019 månadsvis tagit del av uppföljning avseende arbetsmarknadsområdet. Nämnden har exempelvis tagit del av uppföljning av antal arbetslösa och antal deltagare i program med aktivitetsstöd. Nämnden har också tagit del av uppföljning av arbetsmarknadsprogram. Uppföljningen omfattar antalet individer inom ramen för respektive arbetsmarknadsinsats samt antalet pågående ärenden hos försörjningsstöd. Nämnden har därtill tagit del av uppföljning av arbetet med *Alla behövs i jobb*. Redovisningen omfattar antal inskrivna i *Jobbcentrum* respektive *Jobbcoach* samt hur brukare inom *Alla behövs i jobb* har gått vidare efter deltagande i Jobbcentrum.

Intervjuad förvaltningschef uppger att det finns utvecklingsområden vad gäller uppföljning av arbetsmarknadsåtgärder. Förvaltningschefen uppger att verksamhetsområdet kan bli bättre på att se och följa upp effekter av det arbete som bedrivs.

Förvaltningschef uppger i intervju att det i arbete med arbetsmarknadsinsatser finns en risk för så kallade "inlåsningseffekter". De riskerar att uppstå när en individ efter deltagande i en arbetsmarknadsinsats fortsatt inte har förutsättningar för arbete eller studier. Från stadens sida menar man att det är bättre att individen fortsätter i insatsen än att denne blir utan sysselsättning. I sådana situationer uppstår en risk för inlåsningseffekter, där individen så att säga fastnar i insatsen. Verksamhetsområdet uppges kunna bli bättre på att följa upp effekterna av en insats och relaterat till detta se över den berörda individens ytterligare behov. Intervjuad förvaltningschef menar att uppföljningen på individnivå kan utvecklas vad gäller risken för inlåsning.

4. Ekonomisk uppföljning

Revisionen i Trollhättans Stad lämnade i 2018 års revisionsberättelse en anmärkning till arbetsmarknads- och socialnämnden. Bakgrund till anmärkningen var nämndens svårigheter att nå en ekonomi i balans samt en oroande kostnadsutveckling. Nämnden angav i sitt svar till revisionen att svårigheter att hålla budget beror på att nämnden inte har en realistisk budget för att kunna uppnå en verksamhet i nivå med lagens krav.

För 2018 uppvisade arbetsmarknads- och socialnämnden ett underskott om 34 mkr. Enligt nämndens verksamhetsplan och budget för 2019 beror underskottet på placeringskostnader genom institution, familjehem och skyddat boende. Enligt budget 2019 är dessa verksamheter lagstadgade och svåra att prognostisera. Nämnden bedöms inte nå budgetbalans år 2019.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har under 2019 erhållit månatliga ekonomiska uppföljningar² från förvaltningen. I respektive månadsuppföljning redovisas vidtagna åtgärder i syfte att nå en budget i balans inför 2020. Bland annat uppges att restriktivitet råder inom förvaltningen och att vakansprövningar sker av förvaltningschefen. Vidare uppges att åtgärder vidtagits för att minska placeringskostnader samt att hemmaplansinsatser prioriteras. I månadsuppföljningar per februari, mars, april, maj och juni uppgavs det finnas stor osäkerhet i prognosen. Detta till följd av att placeringskostnader och kostnader för försörjningsstöd är svåra att förutse.

I månadsuppföljningen avseende februari 2019 uppgavs att nämnden beslutat om besparingar om 11,9 mkr. Av beslutade besparingar beräknades 10,4 mkr få effekt under 2019. Prognosen visade på ett underskott om 19,6 mkr, efter redan beslutade besparingar. Av månadsuppföljningen avseende mars 2019 framgår att bedömningen från februarirapporten förutsatte minskade kostnader för försörjningsstöd. I månadsuppföljningen avseende mars 2019 prognostiserades ett underskott om 20,1 mkr.

Nämnden gav i samband med marsrapporten förvaltningen i uppdrag att i juni återkomma till nämnden med besparings- och anpassningsåtgärder för att uppnå budget i balans inför år 2020. Förvaltningen uppdrogs också att ta fram en konsekvensanalys av föreslagna åtgärder.

I delårsrapporten per april 2019 beräknas ett underskott om 18 mkr. Av delårsrapporten framgår att placeringskostnader svarar för -16,8 mkr och försörjningsstöd för -4,5 mkr. I delårsrapporten per april beslutade nämnden att godkänna rapporten samt att överlämna den till kommunstyrelsen och fullmäktige. Nämnden meddelar i beslutet kommunstyrelsen och fullmäktige att det trots redan beslutade och vidtagna sparåtgärder samt kommande besparingsförslag, inte är möjligt för nämnden att inom tilldelad ekonomisk ram bedriva en verksamhet som uppfyller mål, beslut och föreskrifter som beslutats av fullmäktige.

I samband med majrapporten presenterade förvaltningen förslag på åtgärder för budgetbalans. Besparings- och anpassningsförslagen innebär bland annat minskning av 24 årsarbetare i

---

² Månadsuppföljning per februari, mars, april, maj och juni.

arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Åtgärderna bedömdes inte få full effekt under 2019 varpå budgetbalans för året inte bedöms uppnås. Förvaltningen lämnade i samband med detta en *Konsekvensöversikt av föreslagna besparings- och anpassningsåtgärder*. Arbetsmarknads- och socialnämnden beslutade att bifalla förvaltningens besparings- och anpassningsåtgärder. Samtliga vidtagna åtgärder finns i bilaga 4. Till nämndens möte i juni lämnade fackförbundet Vision ett öppet brev till nämndens ledamöter med anledning av de besparingar som nämnden skulle ta ställning till.

I den konsekvensöversikt av föreslagna besparingsåtgärder som förvaltningen tagit fram beskrivs konsekvenser kopplat till de olika besparingsförslagen fördelat på *brukare, medarbetare och psykosocial arbetsmiljö, ekonomi* samt *organisation*. I konsekvensöversikten beskrivs kopplat till ett flertal besparingsåtgärder en risk för på sikt högre kostnader. En minskning av antalet handläggartjänster riskerar enligt förvaltningen medföra att klienten uppbär försörjningsstöd under en längre tid. Detta då handläggaren ges mindre tid till respektive klient. Neddragningar inom olika enheter på Arbetsmarknadsstöd riskerar enligt förvaltningen på lång sikt att de brukare som står längst ifrån arbetsmarknaden kvarstår i arbetslöshet under en längre tid. Intervjuad förvaltningschef menar att beslutade besparingar och dess effekter riskerar att leda till högre kostnader på sikt.

Intervjuad förvaltningschef beskriver att det inom nämndens verksamhetsområde inte finns balans mellan krav och tillgängliga resurser. Nämndens verksamhet är i stor utsträckning lagstyrd. Intervjuad förvaltningschef menar också att beslutade besparingar kommer leda till att nämnden behöver omformulera sina mål då nämnden inte bedöms kunna hålla samma service gentemot medborgaren.

5. Svar på förstudiens frågor och slutsats

5.1. Svar på förstudiens frågor

Frågor	Bedömning
<p>Vilket förebyggande arbete bedriver nämnden i enlighet med reglementet?</p>	<p>Nämndens förebyggande arbete inom ramen för verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd utgörs av projekt och insatser som syftar till att få individer i sysselsättning. Sedan 2018 arbetar staden utifrån modellen <i>Alla behövs i jobb</i> för minskad arbetslöshet. Modellen utgår från fullmäktiges prioriterade mål för området.</p> <p>Utifrån vad förstudien visar tar arbetsmarknads- och socialnämnden löpande del av uppföljning avseende bland annat arbetslöshet och deltagare i arbetsmarknadsprogram. Förstudien visar dock att det finns utvecklingsområden vad gäller uppföljning av det förebyggande arbetets resultat och effektivitet.</p>
<p>Vilka projekt och insatser bedriver verksamhetsområdet Arbetsmarknadsstöd?</p>	<p>Verksamhetsområdet Arbetsmarknadsstöd bedriver en rad projekt och insatser. Verksamhetsområdets arbete består av kartläggning och prövning mot arbetsmarknad eller studier, interna och externa insatser som avser olika former av arbetsprövning samt rehabiliterande insatser.</p>
<p>Vilken ekonomisk uppföljning erhåller nämnden?</p>	<p>Med bakgrund av nämndens ekonomiska läge tar nämnden månatligen del av ekonomisk uppföljning. Nämnden har under 2019 beslutat om besparingsåtgärder. Till besparingsåtgärderna finns en kompletterande konsekvensanalys. Intervjuad förvaltningschef uppger att de beslutade besparingarna riskerar att leda till på sikt ökade kostnader.</p>

5.2. Slutsatser

Förstudien visar att verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd bedriver olika projekt och insatser i syfte att minska arbetslöshet. Sedan 2018 sker arbete utifrån modellen *Alla behövs i jobb*.

Vad gäller underlag och analys inför beslut om projekt och insatser så uppges dessa variera till sin karaktär. Utifrån vad förstudien visar finns ingen modell eller struktur för underlag och

analys inför uppstart av ett projekt. Vi menar därför att det föreligger risk för bristande systematik i arbetet med arbetsmarknadsinsatser.

Förstudien visar vidare att nämnden kontinuerligt under året tagit del av uppföljning avseende antal arbetslösa och antal deltagare i arbetsmarknadsprogram samt uppföljning kring modellen *Alla behövs i jobb*. Utifrån vad förstudien visar finns utvecklingsområden vad gäller uppföljning av det förebyggande arbetet inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd. Vi menar att det föreligger viss risk för bristande uppföljning av resultat och effektivitet av verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöds projekt och insatser. Vi menar att risken för bristande uppföljning avser såväl effekt och resultat på aggregerad nivå som på individnivå, utifrån de inlåsnings effekter som redogjorts för.

Bristande uppföljning medför risken att nämnden inte får ändamålsenliga underlag för att följa effekter av vidtagna åtgärder för att minska arbetslösheten. Detta medför i sin tur risk för att nämndens ekonomiska medel inte används på ett ändamålsenligt vis.

Vidare visar förstudien att nämnden månatligen tar del av ekonomisk uppföljning. Därtill har nämnden beslutat om besparingsåtgärder. Intervjuad förvaltningschef menar att beslutade besparingar inom vissa områden riskerar att leda till på sikt högre kostnader. Detta mot bakgrund av att vissa beslutade neddragningar medför minskat stöd till klienter, som därmed kan riskera att kvarstå i bidragsberoende.

Utifrån förstudien har sammanfattningsvis följande risker identifierats:

- ▶ Risk för bristande systematik i arbetet med arbetsmarknadsinsatser vad gäller underlag och analys inför uppstart av projekt och insatser inom verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd.
- ▶ Risk för bristande uppföljning av resultat och effektivitet av verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöds projekt och insatser.
- ▶ Risk för på sikt ökade kostnader inom nämndens verksamhetsområde.

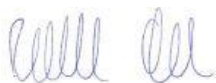
Göteborg den 30 oktober 2019

Linnéa Johansson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Liselott Daun
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Rebecka Rask
Verksamhetsrevisor
Kvalitetssäkrare, Ernst & Young AB

Bilaga 1. Bakgrund

Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar enligt reglemente för kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Nämnden ansvarar bland annat för skydd av barn, hjälp och vård till missbrukare, stöd till brottsoffer och kommunala arbetsmarknadsfrågor. Enligt reglementet ska nämnden även bedriva en förebyggande och uppsökande verksamhet inom sitt ansvarsområde.

Inom nämnden finns verksamhetsområdet Arbetsmarknadsstöd som samordnar stadens arbetsmarknadspolitiska insatser. I arbetsmarknads- och socialnämndens budget för 2019 framgår de av fullmäktige prioriterade målen "Arbetsmarknad ska arbeta för minskad arbetslöshet i gruppen arbetssökande insats" samt "Arbetsmarknad ska arbeta för att minska arbetslösheten i gruppen nyanlända inom Etableringsreformen och under 36 månader efter kommunplaceringen". Verksamhetsområdet arbetar bland annat med att genomföra olika projekt i staden för att minska arbetslösheten.

För 2018 redovisade arbetsmarknads- och socialnämnden ett underskott om cirka 34 mkr. Enligt nämndens budget för 2019 avsåg underskottet bland annat placeringskostnader genom institution, familjehem och skyddat boende. I statistik från kommun- och landstingsdatabasen Kolada uppvisar Trollhättan ett resultat bland de 25 % sämsta kommunerna vad gäller bland annat kostnaden (kr/inv.) avseende ekonomiskt bistånd samt kostnaden (kr/inv.) avseende individ- och familjeomsorg.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående samt utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att genomföra en förstudie i syfte att översiktligt kartlägga arbetsmarknads- och socialnämndens förebyggande arbete samt styrning och uppföljning av projekt och insatser inom verksamhetsområdet Arbetsmarknadsstöd.

Bilaga 2. Förebyggande arbete Familjestöd

Fältverksamheten

Inom ram finns 4,0 tjänster, varav en är "fältande teamledare" med samordningsansvar. Ytterligare 2,0 fältsekreterare finns som finansieras med tillfälliga medel, för närvarande Delmos-medel. Nedan följer exempel på aktiviteter som regelbundet återkommer.

- ▶ Uppsökande verksamhet – dag- och kvällstid
Antalet uppsökskvällar följs som en indikator
- ▶ SkolSmart/FördomsSmart/ArbetsSmart – Program i klasser
Antalet genomförda Smartprogram följs som en indikator
Fördomssmart utvärderas med klassen
- ▶ Föräldramöten – samtliga högstadieskolor + några mellanstadiet
Antalet föräldrar som nås av effektinspirerade föräldramöten följs som en indikator
- ▶ Föräldrakontakt – utifrån forskning, vill vi nå föräldrarna
- ▶ Skolinsatser vid indikerade situationer
– *Utvärderas med elever o personal*

Familjerådgivningen

Kommunens lagstaddade verksamhet som består av "samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer". Avtal med Lilla Edets kommun som tillsammans med Trollhättan bildar ett befolkningsunderlag på ca 72 000 personer. Efter neddragning inom verksamheten från 2019 består verksamheten nu av 2,0 tjänster.

Antalet inbokade besök följs som en indikator.

Nätverk i centrum

Efter två neddragningar under 2019 kommer tillsvidaretjänsterna inom Nätverk i centrum att försvinna. Endast 2,0 tjänster med tillfällig finansiering (fn Delmos medel) kommer finnas kvar. Deras arbete kommer inrikta sig mot nyanlända och arbetet fokusera på att motverka segregation.

Drogförebyggare (cannabiskoordinator)

Genom ett samverkansavtal mellan Arbetsmarknads- och socialförvaltningen, Utbildningsförvaltningen, Kultur- och fritidsförvaltningen, Kunskapsförbundet väst, samt friskolor på grund- och gymnasienivå finansieras 0,75 tjänst för att arbete förebyggande och höja kunskapsnivån för både ungdomar och personal som möte ungdomar i sitt arbete. DrogSmart genomförs i samtliga 1.a klasser i gymnasiet. Ett upplägg på tre lektioner som är både kompetenshöjande och motiverande. Drogförebyggaren medverkar också i insatser på högstadiet och utbildar personal inom förvaltningarna.

Efter genomförd insats i varje klass genomförs en utvärdering, som återkopplas till skolpersonalen.

Sociala insatsgruppen SIG

Samverkansform mellan socialtjänst, polis, skola och fritidsgårdarna i de södra stadsdelarna. Syftar till att upptäcka och förhindra att unga personer utvecklar en kriminell livsstil. Gruppen träffas en gång varannan vecka och har däremellan träffar med ungdom och familj. Från socialtjänstens sida deltar fältsekreterare.

Uppföljning genom individuella kartläggningar.

Stödmottagning för unga brottsutsatta SMUB

Vänder sig till unga personer som blivit utsatta för brott i offentlig miljö samt anhöriga och vittnen. SMUB erbjuder stödsamtal samt informerar om kroppsliga och psykiska reaktioner, skadestånd och rättsprocessen. Personalen har sin bas i andra verksamheter inom Resursforum. Samverkan sker med Brottsofferjouren.

Antalet personer som sökt stöd, åldern, brottstyp samt hur många kontakter som skett dokumenteras och följs upp.

Projekt

Utökade hembesök tillsammans med BVS-sköterska

Genom medel från Västra Götalandsregionen genomförs ett 3-årigt projekt tillsammans med Capio vårdcentral där familjebehandlare genomför hembesök tillsammans med BVC-sköterska. Det innebär sex hembesök under barnets första femton månader.

Uppföljning sker genom att föräldrarna använder ORS/SRS självskattningsformulär över sitt mående och sin livssituation.

Utvärdering och jämförelse sker med regionens uppföljningsverktyg "Följ upp".

Social hållbarhet genom samverkan

Tillsammans med Kronans skola och till viss del Kultur och fritidsförvaltningen genomförs ett 2-årigt projekt för att fånga upp elever som behöver extra stöd i skolan och på fritiden, där också föräldrar erbjuds stöd. Arbetet sker individuellt och i grupp. Medel är beviljade från Folkhälsorådet.

*Uppföljning sker genom skolans utvärderingsinstrument.
Rapportering till Folkhälsorådet*

Bilaga 3. Insatser och projekt, verksamhetsområde Arbetsmarknadsstöd

- ▶ **Returen:** En förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden. Genom Returen får deltagarna möjlighet till arbetsprövning och rustande insatser inom arbetsområde som montering, demontering, snickeri, service och återvinning. Returen har också en stark miljöanknytning vilket ger deltagarna kunskap inom miljö och återvinning.
- ▶ **Vårviks gård:** En förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden. Vårvik har mycket av rehabiliterande insatser och är ofta ett första steg i återgång till arbete efter längre tids frånvaro från arbetsmarknaden.
- ▶ **Centrala enheten (tidigare västra enheten):** I den centrala enheten ingår Föreningslag, stadsvårdsteam och Resurslag och är en förberedande insats inför återgång/inträde på arbetsmarknaden. Arbetslagen är knutna till stadens tekniska förvaltningar och deltagarna får möjlighet till praktisk arbetsträning.
- ▶ **KRAMI:** Krami verksamheten genomförs i samverkan mellan Kriminalvård, Arbetsförmedlingen, Vänersborgs kommun och Trollhättans stad med syfte att minimera risken för inträde alt återfall i kriminalitet. Verksamhetsområdet har anställd personal i verksamheten, verksamheten utförs i samverkan men arbetsmarknadsstöd ansvarar för lokalkontrakt och utrustning.
- ▶ **Öppen verksamhet Stationen:** Stationen är en verksamhet som riktar sig till unga vuxna i utanförskap i åldrarna 18-29 år boende i de södra stadsdelarna. Dels unga vuxna som inte har så stora egna svårigheter som saknar stöd och vägledning i hur samhället fungerar när det gäller vägar vidare för att söka jobb/studier. Ungdomar som söker stöd på Stationen spänner över hela ungdomsgruppen från de som är i behov av CV till de som befinner sig helt i utanförskap till samhället och behöver stort stöd. Stationen finansieras via DELMOS -medel under 2019.
- ▶ **Framtidshuset:** Projektet arbetar utifrån social integration med målsättning att skapa arbetsintegrerade företag och medverka till ett hållbart arbetsliv för deltagare med lång arbetslöshet. Deltagare anvisas från socialtjänst och arbetsförmedling och ca 50% av gruppen är deltagare med olika former av funktionsvariationer. Framtidshuset är ett projekt under 2018 - 2019 som till största del finansieras med projektmedel från arbetsförmedlingen. Staden finansierar lokal och viss del av arbetsledartjänst inom projektet.
- ▶ **ESF - projekt ALL IN:** Projektet drivs av Samordningsförbundet Trollhättan Lilla Edet och Grästorps med arbetsmarknadsstöd som en av samverkande parter. Verksamheten riktar sig till utrikesfödda kvinnor med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Projektet innehåller studier, vägledning och friskvård.

Bilaga 4. Vidtagna åtgärder med anledning av ekonomiskt underskott

- ▶ 0,25 % generell neddragning, 850 tkr
- ▶ Neddragning av en områdeschefstjänst, 900 tkr
- ▶ Neddragning två handläggartjänster Socialt stöd och försörjning, 1,2 mkr
- ▶ Minskning av försörjningsstöd, 800 tkr
- ▶ Minskade boendekostnader, 400 tkr
- ▶ Neddragning inom Arbetsmarknadsstöd, egna verksamheter, 2 mkr
- ▶ Minskat anslag för lönebidragsanställningar, 1 mkr
- ▶ Minskat anslag för offentligt skyddat arbete, 500 tkr
- ▶ Minskat anslag för lottade sommarjobb, 300 tkr
- ▶ Lönebidragstäckning till föreningar, 1,3 mkr
- ▶ Uppdragskostnader, 750 tkr
- ▶ Neddragning av en tjänst utförarsidan Beroendestöd, 600 tkr
- ▶ Minskat anslag för Träffpunkten, 700 tkr
- ▶ Minskade placeringskostnader vuxen, 1 mkr
- ▶ Flytt av Pilens verksamhet till andra lokaler, 200 tkr
- ▶ Minskade föreningsbidrag, 150 tkr
- ▶ Neddragning 75% tjänst, Nätverk i centrum, 400 tkr
- ▶ Nedläggning stödboende, 2 mkr
- ▶ Minskade kostnader skyddat boende på annan ort, 1 mkr
- ▶ Neddragning av en tjänst Konsument, 600 tkr
- ▶ Flytt av Konsumentkontoret till andra lokaler, 150 tkr
- ▶ Neddragning av en tjänst Verksamhetsstöd, 550 tkr
- ▶ Generell neddragning Verksamhetsstöd, 350 tkr
- ▶ Neddragning av tjänst utvecklingsledare, 700 tkr
- ▶ Striktare bedömningar görs gällande placeringskostnader på HVB/Institution
- ▶ Restriktivitet råder inom förvaltningen. Vakansprövningar sker av förvaltningschef.
- ▶ Vakansprövning överstigande 6 månader prövas av kommunstyrelsens ordförande.

Bilaga 5. Dokumentförteckning

- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-01-31
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-02-28
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-03-28
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-04-25
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-05-27
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämnden protokoll med bilagor 2019-06-19
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämndens reglemente
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhetsplan med budget 2019
- ▶ Arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande till revisorernas anmärkning avseende årsredovisning 2018.
- ▶ Delårsrapport, Arbetsmarknads- och socialnämnden. April 2019.
- ▶ Konsekvensöversikt av föreslagna besparingsåtgärder
- ▶ Mål- och resursplan 2016 – 2019, Budget 2019
- ▶ Månadsuppföljning, Arbetsmarknads- och socialnämnden. Februari 2019.
- ▶ Månadsuppföljning, Arbetsmarknads- och socialnämnden. Mars 2019.
- ▶ Månadsuppföljning, Arbetsmarknads- och socialnämnden. Maj 2019.
- ▶ Månadsuppföljning, Arbetsmarknads- och socialnämnden. Juni 2019.
- ▶ Nämndens verksamhetsplan och budget. Arbetsmarknads- och socialnämnden 2019.
- ▶ Redovisning av nämndens mål, indikatorer och nyckeltal. Arbetsmarknadsstöd 2018.
- ▶ Reglemente Arbetsmarknads- och socialnämnden.
- ▶ Öppet brev till ledamöter i Arbetsmarknads- och socialnämnden, Fackförbundet Vision